

Asia: VN/33301/2025

Työ- ja elinkeinoministeriön lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle työnhakijan avointen korkeakouluopintojen aikaista työttömyysturvaoikeutta koskevaksi lainsäädännöksi

Lausunnonantajan lausunto

1. Yleiset kommentit

Esitetyt muutokset selkeyttävät työttömyysturvalla opiskelua ja vähentävät hallinnollista taakkaa, mutta eivät juurikaan lisää työttömien mahdollisuuksia opiskeluun. Muutosten rajaaminen koskemaan ainoastaan avoimia korkeakouluopintoja on keinotekoinen. Jatkossa tulisi tarkastella muutosten laajentamista koskemaan myös muuta tutkintoja lyhyempää koulutusta esimerkiksi toisen asteen ammatillisessa koulutuksessa tutkinnon osien suorittamista.

2. Huomionne työttömyysturvalain muutoksista

STTK pitää hyvänä sitä, että työttömille mahdollistetaan nykyistä laajemmat oikeudet opiskella ilman pelkoa työttömyysetuuden menettämisestä. STTK ei kuitenkaan pidä hyvänä eikä perusteltuna sitä, että samaan aikaan työttömien mahdollisuuksia opiskella avoimia korkeakouluopintoja työttömyysetuudella tuettuna rajoitetaan. Työttömän opiskelu työvoimapalveluna ei ole sama asia kuin yleinen oikeus opiskeluun.

Yhdenvertaisen ja yhdenmukaisen soveltamisen vuoksi avoimista korkeakouluopinnoista tulisi säätää kotoutumisen edistämisestä annetussa laissa vastaavasti kuin työvoimapalveluiden järjestämisestä annetussa laissa. Avoimet korkeakouluopinnot ja niihin ohjaaminen voivat olla kotoutumisen kannalta merkittäviä monille nuorille maahanmuuttajille.

3. Huomionne työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain muutoksista

-

4. Huomionne esityksen vaikutuksista ja vaikutusarvioista

Odotukset työttömien opiskelun lisääntymisestä ovat vähäisiä. Avoimesta korkeakouluopetuksesta kerättävien enimmäismaksujen määrää on kuluvalle hallituskaudella kolminkertaistettu. Maksujen korottaminen rajoittaa merkittävästi työttömien mahdollisuuksia avointen korkeakouluopintojen suorittamiseen.

Yksi esityksen vaikutusarvion keskeisistä epävarmuuksista liittyy hallituksen puoliväliriihessä 2025 tekemään linjaukseen, jossa tutkinnon suorittaminen avoimilla korkeakouluopinnoilla tullaan myöhemmin mahdollistamaan. Tällä hetkellä avoimen väylän kautta siirtyy vuosittain tutkinto-opiskelijaksi noin 6 000 opiskelijaa. Määrä on nykyisin melko vähäinen, mikä rajoittaa mahdollista riskiä opintoetuksien korvautumisesta työttömyysetuudella.

5. Miten arvioitte tutkinnon suorittamista koskevan esityksen ja työttömien avoimen opiskelun helpottamisen yhteisvaikutuksia? Pidättekö todennäköisenä, että avointen korkeakouluopintojen kautta tutkinnon suorittavien osuus tulee kasvamaan merkittävästi verrattuna nykyisen avoimen väylän volyyymiin?

-

Hallitus nosti keväällä 2024 avoimen korkeakouluopetuksen enimmäismaksuja 15 eurosta 45 euroon yhtä opintopistettä kohden. Toistaiseksi maksuja on korotettu maltillisesti.

6. Miten arvioitte, että tutkinnon suoritusoikeus avoimien korkeakouluopintojen kautta muuttaisi opintomaksuja

Korkeakoulujen rahoitusta on kehitetty suuntaan, joka lisää tarvetta kattaa koulutuksen kustannuksia nykyistä enemmän opiskelijoilta kerättävillä maksuilla. On odotettavissa, että avoimen korkeakoulutuksen opintomaksut ovat tulevaisuudessa aiempaa korkeampia.

Nousiainen Riina
STTK ry.